

Rodinné bábkové divadlo

Zbierkovým predmetom mesiaca marec je rodinné bábkové divadlo, ktoré získalo Vlastivedné múzeum v Považskej Bystrici v roku 1987 od rodiny Bachratých. Divadielko sa do múzea dostalo predajom z dôvodu asanácie ich rodinného domu na Moyzesovej ulici.

Divadlo má svoj pôvod v Česku, no značná časť vznikla v šikovných rukách dvoch predošlých generácií rodiny Bachratých a to Márie Zacharovej – aktívnej herečky považskobystrického ochotníckeho divadla a jej dcéry Magdy Zacharovej – Bachratej taktiež ochotníckej herečky, ako aj jej manžela Jozefa Bachratého.

Myšlienka zrodu bábkového divadla vznikla po tom, ako Mária Zacharová s Magdou a Jozefom navštívili obchod kníhkupectva a písacích potrieb v Žiline, ktorý patrilo pánovi Trávníčkovi. Ten sa venoval detskej kultúre a propagácii detského bábkového divadla. Na základe tejto návštevy vznikla objednávka na zakúpenie jednotlivých častí divadelných bábok (hlavy, ruky, nohy). Objednávka smerovala do vtedajšieho Pražského závodu Antonín Múnzberg, sídliaceho v Prahe na Žižkove založeného v roku 1900.

Drevené telička (kostry) bábok rovnako ako aj nábytok, jednotlivé konštrukcie divadla, rekvizity (meč, čapica...) i ďalšie potreby pre divadlo (podlahy, javisko ...) vyrobil Jozef Bachratý. Garderóbu pre jednotlivé postavičky ušila podľa strihov a farebných predlôh zaslaných zo závodu Múnzberg Mária Zacharová s dcérou Magdou. Mária sa podpísala aj pod autorstvo maľovanej dekorácie.

Skriňové rodinné bábkové divadlo má celkom 22 bábok rôznej veľkosti. Telá a ruky sú zhotovené z dreva. Hlavy a nohy zo špeciálnej tvrdej hmoty – massy. Dobová tlač uvádza, že išlo o hmotu vytvorenú zmiešaním sadry, drevených pilín a lepidla v určitých pomeroch. Súčasťou divadla je divadelný mobiliár (kráľovský trón, stoličky, posteľ, lavička, stolík ...), ručne maľovaná dekorácia, divadelné hry (zakúpené v Trávníckovom kníhkupectve), rekvizity, strihy a farebné predlohy, bábkarske cenníky a v neposlednej miere aj menšia časť osobnej korešpondencie Márie Zacharovej.

Divadelné predstavenia sa uskutočňovali nielen pre najbližších rodinných príslušníkov, ale hlavne pre veľkú pouličnú rodinu zloženú z 12 až 14 detí. Bolo to v rokoch 1934 – 1936, kedy boli odohrané väčšinou hry viažuce sa k zaujímavej rozprávkovkej bytosti – Gašparkovi, od ktorého sa odvodil aj názov divadla – Gašparkove rodinné bábkové divadlo. Azda najväčším zadosťučinením pre autorov tohto rodinného bábkového divadla – zároveň však aj jeho hercov a v prípade Márie Zacharovej aj režiséra – bola účasť asi 80 detských divákov na každom z troch príležitostných predstaveniach, odohraných priebežne počas výročných sviatkov v priestoroch katolíckeho domu Považskej Bystrici v medzivojnovom období.

V roku 2003 veľmi poškodené bábkové a nábytkové zreštaurovala Barbora Šujanská, študentka 5. ročníka Činohernej a bábkarskej fakulty VŠMU v Bratislave.